

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จังหวัดพะเยามีที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 6,335.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,959,412 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าเขาที่ราบสูง มีระดับความสูงตั้งแต่ 300 - 1,550 เมตร จากระดับน้ำทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ เนื่องจากมีป่าไม้และภูเขาล้อมรอบทำให้อากาศหนาวมากในฤดูหนาวและอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน มีเทือกเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขาฝิปันน้ำ มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 3 สาย คือ แม่น้ำอิง แม่น้ำยม และแม่น้ำลาว อาชีพหลักของประชากร คือ การทำนา พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว ข้าวโพด ถั่วเขียวฝัวมัน หอมแดง กระเทียม จิง ยาสูบ ลิ้นจี่ และลำไย เป็นต้น จังหวัดพะเยามีแหล่งประมงที่สำคัญ คือ กว๊านพะเยา และอ่างเก็บน้ำ แม่กา กว๊านพะเยาเป็นบึงธรรมชาติที่งดงามและใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบน มีเนื้อที่ประมาณ 12,831 ไร่ เป็นแหล่งประมงน้ำจืดและเพาะพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ มากกว่า 50 ชนิด หมู่บ้านที่มีบริเวณติดกับกว๊านพะเยา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมง บางครั้งปลาที่ได้จากการทำประมงมีปริมาณมากเกินความต้องการของผู้บริโภค ปลาที่เหลือจากการจำหน่ายและบริโภค จึงถูกนำไปแปรรูปไปเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถเก็บไว้ได้นานวัน เช่น ปลาแดดเดียว ปลาแห้ง ปลากรอบ ปลาต้ม โดยเฉพาะปลาต้มเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการสูงสุดและสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มเกษตรกรชาวประมงได้เป็นอย่างดี เป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภคในด้านรสชาติ และถูกหลักอนามัย ไม่มีสารเคมีปนเปื้อน สร้างโอกาสพัฒนาอาชีพในระดับชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยาจึงได้สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อทำปลาต้ม ด้วยรสชาติที่ถูกปาก การผลิตที่ไม่ซับซ้อน และสามารถผลิตได้ทั้งปี ผลิตภัณฑ์ปลาต้มจึงได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับสินค้าชนิดนี้ ให้เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมากขึ้นว่าเป็นของฝากประจำจังหวัดพะเยา การผลิตปลาต้มของกลุ่มเกษตรกรกว๊านพะเยาปัจจุบันยังไม่มี การบันทึกบัญชีไว้เป็นลายลักษณ์อักษรทำให้ไม่สามารถทราบถึงผลตอบแทนจากการลงทุนว่าคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ หรือสมควรที่จะได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอาชีพนี้จากรัฐบาลต่อไปหรือไม่

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ปลาต้ม กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นข้อมูลแก่กลุ่มเกษตรกรกว๊านพะเยาและผู้สนใจข้อมูลด้านทุนและผลตอบแทนการทำธุรกิจปลาปลาต้ม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อให้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจประเภทนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ปลาสาม : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกร
กวีานพะเยา จังหวัดพะเยา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ปลาสาม
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรผู้สนใจลงทุน และผู้สนใจอื่น เพื่อใช้เป็นข้อมูล
ในการตัดสินใจลงทุนทำปลาสามต่อไปในอนาคต

นิยามศัพท์

ปลาสาม หมายถึง อาหารที่ทำมาจากเนื้อปลา นำมาหมักเกลือ ข้าว กระเทียม

ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการผลิตปลาสาม ได้แก่ ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และ
ค่าใช้จ่ายในการแปรรูปปลาให้เป็นปลาสาม

ผลตอบแทน หมายถึง รายได้ที่ได้รับจากการลงทุนการทำปลาสาม